

TECHNOLOGIE INFORMACYJNE I KOMUNIKACYJNE W EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

ZAŁOŻENIA POLITYKI

Kontekst polityki

Dokumenty dotyczące polityki europejskiej pt. [Konkluzje Rady w sprawie dostępnego społeczeństwa informacyjnego](#) oraz [Agenda cyfrowa dla Europy](#) podkreślają istotną rolę technologii informacyjnych i komputerowych (TIK) we wszystkich dziedzinach życia, w tym w dziedzinie edukacji, zatrudnienia oraz środowiska społeczno-kulturowego. Kompetencje cyfrowe należy uznać za kompetencje kluczowe dla włączenia społecznego na poziomie osobistym, jak również za kluczowy czynnik ułatwiający postęp „w kierunku otwartego, ekologicznego i konkurencyjnego” społeczeństwa wiedzy na skalę europejską ([Rada Unii Europejskiej](#), 2009, str. 6).

Jednakże komunikat Komisji z roku 2013 pt. *Działania na rzecz otwartej edukacji* mówi: *Systemy edukacji w UE nie nadążają za cyfrowym społeczeństwem i gospodarką... Technologie cyfrowe są w pełni zakorzenione w stosunkach społecznych, zawodowych i handlowych. Mimo to nie są one w pełni wykorzystywane w systemach kształcenia i szkolenia w Europie* ([Komisja Europejska](#), 2013, str. 2).

Z Komunikatu wynika również, iż: *Oprócz zwiększania dostępu do kształcenia szersze zastosowanie nowych technologii i otwartych zasobów edukacyjnych może przyczynić się do zmniejszenia kosztów dla instytucji oświatowych i studentów, zwłaszcza z grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Aby jednak zwiększyć równość dostępu do kształcenia, trzeba stale inwestować w infrastrukturę oświatową i zasoby ludzkie* ([Komisja Europejska](#), 2013, str. 3).

Cel poszerzania dostępu do edukacji poprzez nową technologię jest zgodny z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która uznaje ...*znaczenie dostępności środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturowego, dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji oraz do informacji i środków komunikacji celem umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności* ([ONZ](#), 2006, Preambuła, V).

Wnioski z projektu

Wnioski projektu Technologie informacyjne i komunikacyjne w edukacji włączającej (TIKE) sugerują, iż wszyscy decydenci oraz praktycy muszą dostosować swój sposób myślenia, a następnie pracy, celem usunięcia barier oraz umożliwienia wszystkim uczniom korzystania z oferowanych przez TIK powszechnie dostępnych, niedrogich i osiągalnych możliwości edukacyjnych.

Projekt TIKE określił 5 **krytycznych kwestii polityki**, które należy wziąć pod uwagę:

- **Zniwelowanie wykluczenia cyfrowego** celem umożliwienia wszystkim uczniom korzystania z TIK jako narzędzia do uczenia się.
- Dopilnowanie, aby projekt **TIKE** **postrzegano jako kwestię międzysektorową** oraz brano go pod uwagę i dostrzegano we wszystkich istotnych dziedzinach polityki.
- Zapewnienie dostępności **wszechstronnych oraz zintegrowanych ścieżek kształcenia nauczycieli w ramach TIKE** oraz konieczności ich podejmowania, jako ważnego „warunku wstępnego” dla jakiegokolwiek inicjatywy TIKE.
- Wspieranie **wdrażania wniosków z badań związanych z TIKE** w warunkach szkolnych.
- Tworzenie **znaczących danych** – zarówno jakościowych, jak i ilościowych – na potrzeby polityki i praktyki dotyczącej monitorowania oraz informowania w ramach TIKE.

Ogólne konkluzje z projektu TIKE określają **potencjalne dźwignie**, które należy wykorzystać w dalszych próbach rozwiązania problemu wyłączenia cyfrowego w edukacji.

1. **Zamówienia publiczne** dotyczące sprzętu, oprogramowania oraz cyfrowych materiałów edukacyjnych w ramach TIK, których kryterium jest dostępność (na poziomie narodowym, regionalnym oraz organizacyjnym).

2. Szeroko dostępny **program szkoleniowy dla wszystkich interesariuszy** w ekosystemie TIKE, w tym rodziców, nauczycieli, dyrektorów szkół, personelu wspierającego TIK, administratorów sieci, jak również specjalistów w dziedzinie IT i mediów.

3. **Polityki na poziomie szkolnym oraz plany działania** dla TIKE, które są zgodne z politykami na poziomie narodowym oraz podlegają skutecznemu monitoringowi celem dostarczania informacji na rzecz szerszego wdrożenia TIKE.

4. **Wsparcie dla dyrektorów szkół** celem poprawy rozumienia TIKE, pozytywnych postaw w odniesieniu do tego projektu oraz wizji.

Projekt TIKE zakłada, iż skuteczne stosowanie TIK do wspierania procesu uczenia w edukacji włączającej jest przykładem dobrego nauczania dla wszystkich uczniów. Jednakże TIKE wymaga nowej pedagogiki, która wykorzysta TIK, aby umożliwić wszystkim uczniom podjęcie i realizację najsukuteczniejszych dla siebie decyzji dotyczących podejścia do uczenia się. Taka nowa pedagogika umożliwiłaby: „wszystkim naukę w dowolnym miejscu, czasie, za pośrednictwem dowolnego urzędnika i przy wsparciu wszystkich użytkowników” ([Komisja Europejska](#), 2013, str. 3).

Zalecenia

Nowe technologie stawiają wyraźne wyzwania dla decydentów, ale także stwarzają ogromne możliwości w zakresie zwiększenia dostępu i aktywnego udziału. Projekt TIKE określił cztery główne zalecenia.

Polityki dotyczące TIK w edukacji włączającej powinny umożliwiać:

1. *Wszystkim uczniom skuteczne korzystanie z TIK w ramach nauki w placówkach włączających.* Oznacza to, iż:

- TIK stosuje się jako narzędzie wspierania aktywnego udziału poprzez spersonalizowane podejście do nauczania uczniów niepełnosprawnych lub ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w placówkach włączających;
- uczniowie mają stały i niezmienny dostęp do ogólnych i określonych TIK w szkole, w domu oraz po przejściu do innych sektorów edukacji.

2. *Wszystkim nauczycielom skuteczne korzystanie z TIK do wspierania procesu nauczania w placówkach włączających.* Oznacza to, iż:

- zauważono bariery wynikające z podejścia nauczycieli do stosowania technologii i/lub edukacji włączającej i objęto je procesem doskonalenia zawodowego;
- nauczyciele otrzymują skuteczne wsparcie w procesie stosowania TIK celem wsparcia nauczania, jak również w procesie korzystania z technologii wspomagających;
- nauczyciele otrzymują skuteczne wsparcie w procesie stosowania TIK jako narzędzia nauczania spersonalizowanego w placówkach włączających.

3. *Wszystkie szkoły mogą wdrożyć i utrzymać skuteczną, zrównoważoną infrastrukturę TIKE. Oznacza to, iż:*

- szkoły mają dostęp do skutecznej i trwałej struktury TIK;
- szkołom oraz fachowcom w nich pracującym efektywnie umożliwia się stosowanie TIK celem poszerzenia aktywnego udziału oraz zwiększenia możliwości nauki dla uczniów niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- dyrektorom szkół umożliwia się promowanie zastosowania TIK do wspierania nauki w placówkach włączających.

4. *Infrastruktura TIKE na poziomie krajowym i/lub regionalnym może efektywnie wspierać pracę wszystkich szkół oraz nauczycieli pracujących w placówkach włączających. Oznacza to, iż:*

- wszyscy interesariusze postrzegają TIKE jako narzędzie poszerzające aktywny udział oraz zwiększające możliwości edukacyjne wszystkich uczniów, w tym uczniów niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- istnieje uzgodniona polityka międzysektorowa dla TIKE na poziomie krajowym;
- istnieje skuteczna infrastruktura dla TIKE we wszystkich środowiskach edukacyjnych, domowych i społecznych;
- istnieje skuteczny, regularny dialog oraz konsultacje z udziałem interesariuszy ekosystemu TIKE;
- istnieje wsparcie inicjatyw badawczych i rozwojowych, o podejściu „włączającym użytkownika”, jak również „skupionym na użytkowniku”, które prowadzą do nowych, dostępnych narzędzi TIK dla wszystkich uczniów, w tym niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej projektu TIKE:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

PL

<http://www.european-agency.org/disclaimer>